

Ден соолук бурчу

Бруцеллез

Бруцеллез адамдарга кандайча жугат? Бруцеллез - киши менен малдын жугуштуу инфекциялык оорусу. Аны көзгө көрүнбөгөн майда микробдор-бруцеллалар козгойт. Киши аны оорулуу малдардан жугузуп алат.

Кыргызстанда көбүнчө кой, эчки жана уйлардан жугат. Адам бруцеллезду негизинен төлдөтүү, туут убагында жугузуп алат. Түйүлдүктүн айланасындагы суюктук, кан, малдын чөбү, жыныс органдарында бруцеллездун козгогучтары көп болот. Эгерде төлдөтүү учурунда резина кол кап кийип албаса, колдордогу майда жарака, сыйрыктар аркылуу жугат.

Бруцеллездун козгогучтары тамак ичип жатканда же тамеки тартканда жуулбаган, кир колдор аркылуу да жугат.

Көпчүлүк учурда адамга бруцеллез тамакка оорулуу малдын эт жана сүт азыктарын:

чийки сүт, каймак, кой сүтүнөн жасалган быштак, чала бышырылган эт же андан жасалган тамактарды (шиш кебек, фарштан жасалган тамак) колдонгондо жугат.

Эгерде короодогу малдын арасында бруцеллез менен ооруган мал болсо, анда бруцеллезду козгогучтар айланага да кеңири таралышы мүмкүн, алар узак убакытка чейин туруктуу жашай берет, мисалы: жер кыртышында. Сууда Зай, кыкта 1ай, жүн, малдын терисинде Зай, сүттө 10-16күн, май, каймакта 1,5-2ай.

Эгерде оорулуу адамга бул белгилер болсо, ал:

- Дароо бруцеллезго текшерилүү үчүн врачка кайрылышы керек.

- Толук айыгып кетүү үчүн дарылануунун үч курсун өтүшү керек.

Бруцеллездун белгилери

Оору температуранын абдан

жогорулашы,

чыйрыгуу, тер басуу,

кыжырдангычтык,

муундар жана булчуңдар

оорудан башталат.

Жугуштуу сарык оорусу

Вирус кир кол аркылуу ичеги-карынга өтөт. Сарык оорусу коомчулукка кеңири таралган жугуштуу оорулардын катарына кирет. Медицинада "вирустуу гепатиттер" деген термин менен белгилүү.

Вирустун белгилери кантип байкалат? Адамдын денесине вирус өткөндөн кийин биринчи белгилери пайда болгонго чейинки убакыт жашыруун мезгил деп аталат. ал 15 күндөн 35 күнгө чейин созулат.

Сарыкты алдын алууга болобу?

Сарык оорусунун алдын алууга болот. Ал ооруну дарылаганга караганда кыйла жеңил. Ал үчүн ар дайым өздүк гигиенаны сакташ керек, колду таза жууп, тамак-аш даярдай турган орундарды, идиш аяктарды таза сактоо керек. Жер-жемиш, жашылча-мөмөлөрдү пайдаланарда сөзсүз жууш абзел. Кайнатылбаган жана арыктан аккан сууну ичпөө өтө зарыл.

Коронавирустун омикрон штаммы

Коронавирустун омикрон штаммы менен ооруган бейтаптарда көбүнчө пайда болгон биринчи симптом — бул эч кандай себепсиз карыядаган үн.

Экинчи стадиясында ангина бөлүп, мурундун бүтүшү пайда болот. Көптөгөн бейтаптар белини оорутуш, дене боюу оорукунушун, башы ооруп, тет-ае чарын калуусун айтып, даттанышат. Ошондой эле түн ичинде терлей беришет.

Омикрондо адамга 38 градуска чейин дене татып көтөрүлөт. Бирок, ал узакка созулат. Omicron coronavirus штаммы катуу респиратордук оорулардын классына кирет. Симптому 3-5 күндө эле пайда болот. Жалпысынан азында, оору саяак түмүк саяктуу өтөт. Бул оору иммунитетти начар адамдар үчүн коркутуучу. Рак, жүрөк оюкот оорусу, аяк, дем алуу органдарынан оорулары, канти диабетти жана башка оорулар менен ооругандар үчүн бул оору оор болушу мүмкүн.

Омикрон штаммы башка коронавирустарга караганда жети эсе тезирээк жайылып жатат.

Көптөгөн бейтаптарда оору жеңилерээк, бирок жаңы штаммдын коркуучу тег жугат. Эгерде өтө тездик менен жайыла турган болсо, саламаттыкты сактоо системасы үзгүрбөй калышы мүмкүн.

Өзгөчө оюкот оорусу барларга, эмдөөдөн өтүү сунулган. Мындан тышкары, санитардык-эпидемиологиялык алдын алуу иш-чараларын унутпаш керек. Беткап кийүү, антисептиктерди колдонуу жана колду жуу, аралыкты сактоо өңдүү алтын эрежелерди сактоо зарыл.

Ден соолук бурчу

Бруцеллез

Бруцеллез адамдарга кандайча жугат? Бруцеллез - киши менен малдын жугуштуу инфекциялык оорусу. Аны көзгө көрүнбөгөн майда микробдор-бруцеллалар козгойт. Киши аны оорулуу малдардан жугузуп алат.

Кыргызстанда көбүнчө кой, эчки жана уйлардан жугат. Адам бруцеллезду негизинен төлдөтүү, туут убагында жугузуп алат. Түйүлдүктүн айланасындагы суюктук, кан, малдын чөбү, жыныс органдарында бруцеллездун козгогучтары көп болот. Эгерде төлдөтүү учурунда резина кол кап кийип албаса, колдордогу майда жарака, сыйрыктар аркылуу жугат.

Бруцеллездун козгогучтары тамак ичип жатканда же тамеки тартканда жуулбаган, кир колдор аркылуу да жугат.

Көпчүлүк учурда адамга бруцеллез тамакка оорулуу малдын эт жана сүт азыктарын: чийки сүт, каймак, кой сүтүнөн жасалган быштак, чала бышырылган эт же андан жасалган тамактарды (шиш кебек, фарштан жасалган тамак) колдонгондо жугат. Эгерде короодогу малдын арасында бруцеллез менен ооруган мал болсо, анда бруцеллезду козгогучтар айланага да кеңири таралышы мүмкүн, алар узак убакытка чейин туруктуу жашай берет, мисалы: жер кыртышында. Сууда Зай, кыкта 1ай, жүн, малдын терисинде Зай, сүттө 10-16күн, май, каймакта 1,5-2ай.

Эгерде оорулуу адамга бул белгилер болсо, ал:

- Дароо бруцеллезго текшерилүү үчүн врачка кайрылышы керек.
- Толук айыгып кетүү үчүн дарылануунун үч курсун өтүшү керек.

Бруцеллездун белгилери

Оору температуранын абдан жогорулашы, чыйрыгуу, тер басуу, кыжырдангычтык, муундар жана булчуңдар оорудан башталат.

Жугуштуу сарык оорусу

Вирус кир кол аркылуу ичеги-карынга өтөт Сарык оорусу коомчулукка кеңири таралган жугуштуу оорулардын катарына кирет. Медицинада "вирустуу гепатиттер" деген термин менен белгилүү.

Вирустун белгилери кантип байкалат? Адамдын денесине вирус өткөндөн кийин биринчи белгилери пайда болгонго чейинки убакыт жашыруун мезгил деп аталат. ал 15 күндөн 35 күнгө чейин созулат.

Сарыкты алдын алууга болобу?

Сарык оорусунун алдын алууга болот. Ал ооруну дарылаганга караганда кыйла жеңил. Ал үчүн ар дайым өздүк гигиенаны сакташ керек, колду таза жууп, тамак-аш даярдай турган орундарды, идиш аяктарды таза сактоо керек. Жер-жемиш, жашылча-мөмөлөрдү пайдаланарда сөзсүз жууш абзел. Кайнатылбаган жана арыктан аккан сууну ичпөө өтө зарыл.

Туберкулез

Туберкулез - инфекционное заболевание, которое вызывается микобактерией туберкулеза и чаще поражает легкие.

Заболеть туберкулезом может каждый

Болезнь может передаваться от больного человека к здоровому при кашле, чихании и разговоре.

Если у Вас или Ваших близких появились такие признаки, как:

- КАШЕЛЬ БОЛЕЕ ДВУХ НЕДЕЛЬ
- ночная потливость
- повышение температуры тела
- отсутствие аппетита
- потеря веса
- слабость и утомляемость

необходимо обратиться к медицинскому работнику в ЦСМ/ГСВ/ФАП по месту проживания.

Для исключения туберкулеза легких необходимо:

- получить консультацию медицинского работника
- пройти исследование мокроты в ЦСМ, ГСВ/ФАП
- сделать рентген органов грудной клетки

При подтверждении диагноза «туберкулез» больному необходимо принимать противотуберкулезные лекарства непрерывно, комплексно, до полного окончания курса лечения и обязательно под наблюдением медицинского работника.

Лечение туберкулеза длится не менее 6 месяцев

Перерывы в лечении или самостоятельное прекращение лечения приводят к развитию более тяжелой лекарственно-устойчивой формы туберкулеза (ЛУ-ТБ), лечить которую сложнее и длительнее.

Стационарное или амбулаторное лечение определит врач совместно с пациентом. Внедрение амбулаторного лечения туберкулеза позволяет больному вести привычный образ жизни, находиться в обществе и снижает риск внутрибольничного заражения более тяжелыми формами туберкулеза.

Туберкулез излечим!

Данная публикация стала возможной благодаря помощи американского народа, оказанной через Агентство США по международному развитию (USAID). Мнения авторов, выраженные в данной публикации, не обязательно отражают позицию USAID или Правительства США.

УТВЕРЖДЕНО: Национальным советом Министров КР 10.03.2017 года
 Елена Ю.О. Филатович, Елена С.В. Кочина, Елена Ю.В. Кочина
 Отпечатано в ООО «Алтын Таран» - Астана, г. Батыра, ул. Орбитаева 44